

**שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב
התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב
בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה
כוללת כל הטובות שבעולם**

אור החיים הקדוש

מה שראינו עכשיו

○ ברכות השחר יושבות בדיוק על קו התפר בין הבית החוצה, ומחברות לפעולות יומיומיות פשוטות, תודעה של הודאה, שליחות וחיבור לה'.

כמו כוננות עם שחר שיש לחיילים בצבא, כך בכל בוקר ישנה יחידה שלמה שמוקדשת לרענון הזהות שלנו, והכוונת הלב לקראת היום החדש לפני שאון החיים.

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל דְּבַרֵי תּוֹרָה:

וְהֵעֵרַב נָא, ה' אֱלֹהֵינוּ, אֶת דְּבַרֵי תּוֹרַתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ, וְצִאֲצֵאֵינוּ, וְצִאֲצֵאֵי צִאֲצֵאֵינוּ, וְצִאֲצֵאֵי עַמְּךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל, כְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ, וְלוֹמְדֵי תּוֹרַתְךָ לְשִׁמְחָה.
בְּרוּךְ אַתָּה ה', הַמְּלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ.
בְּרוּךְ אַתָּה ה' נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

מאי מברך ?

אמר רב יהודה אמר שמואל אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדברי תורה ורבי יוחנן מסיים בה הכי הערב נא ה' אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ועוסקי תורתך ברוך אתה ה' המלמד תורה לעמו ישראל

ורב המנונא אמר אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו ברוך אתה ה' נותן התורה. אמר רב המנונא זו היא מעולה שבברכות הלכך לימרינהו לכולהו

שלא ברכו בתורה תחילה

אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב "מי האיש החכם ויבן את זאת"
דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו עד שפירשו הקב"ה
בעצמו דכתיב ויאמר ה' על עזבם את תורתִי וגו' היינו לא שמעו
בקולי היינו לא הלכו בה אמר רב יהודה אמר רב שאין מברכין
בתורה תחלה

עַל דְּבַרֵי תּוֹרָה

"וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל" (דברים ד, מד). הכתוב הזה רוצה לומר, כי התורה חפץ מונח, כל הרוצה לזכות בה - יזכה בה. ולכך לא אמר 'אשר שם לבני ישראל', רק "לפני בני ישראל". כמו דבר המונח לפני[הם], כל הרוצה לזכות זוכה בה. ולא יאמר האדם כי התורה לא נתנה רק לגדולי החכמים, שהם רחוקים מן הטעות, אבל **התורה נתנה לכל**. ולא יאמר גם כן אולי אשגה בתורה. ודבר זה פירשו במדרש (שיה"ש"ר ב, ד), "הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה" (שיה"ש ב, ד), רבי יונה אמר, שני חברים העוסקים בהלכה, זה אומר בית אב של הלכה, וזה אינו אומר בית אב של הלכה, אומר הקדוש ברוך הוא "ודגלו עלי אהבה". אמר רב אחא, עם הארץ שקורא לאהבה איבה, כגון "ואהבת" (דברים ו, ה) 'ואיבת', אמר הקדוש ברוך הוא "ודגלו עלי אהבה", עד כאן. פירוש 'בית אב של הלכה', שרש הלכה וטעמה. ומפני זה נראה כי הברכה על למוד התורה 'לעסוק בדברי תורה', ואין מברכין 'ללמוד תורה'.

עַל דְּבָרֵי תּוֹרָה

קודם שיתחיל ללמוד או לומר דברי תורה יברך ברכת התורה. ומאד מאד צריך האדם ליזהר בה, להראות שהתורה היא חשובה בעיניו ונהנה ממנה כמו שמברך על כל הנאותיו, ואם אינו מברך עליה אינו זוכה לבן תלמיד חכם, שזה עונשו מדה במדה [נדרים פא ע"א], שמאחר שאינו מברך עליה מורה שאין קורא בה לשמה ואינו משמח עמה ולא נהנה בה, אלא היא בעיניו כאומנות בעלמא, לפיכך אינו זוכה לשלשלת הנמשך לעוסק בה לשמה... כלומר שלא חשבו לימודה לטיול והנאה רק לאומנות ושלא לשמה... עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו שהוא יודע כל הנסתרות וידע שלא היו מברכין עליה תחלה, מפני שלא היתה חשובה בעיניהם רק עסקו בה כאומנות בעלמא ושלא לשמה:

להתענג על ד'

ומדי דברי זכור אזכור מה ששמעתי קצת בני אדם טועין מדרך השכל בענין לימוד תורה"ק ואמרו כי הלומד ומחדש חדושים ושמח ומתענג בלימודו אין זה לימוד התורה כ"כ לשמה כמו אם היה לומד בפשיטות שאין לו מהלימוד שום תענוג והוא רק לשם מצוה. אבל הלומד ומתענג בלימודו הרי מתערב בלימודו גם הנאת עצמו. ובאמת זה טעות מפורסם. ואדרבא כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה להיות שש ושמח ומתענג בלימודו ואז דברי תורה נבלעין בדמו. ומאחר שנהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה. [ועיין פירש"י סנהדרין נ"ח. ד"ה ודבק]. ובזוה"ק דבין יצה"ט ובין יצה"ר אינן מתגדלין אלא מתוך שמחה. יצה"ט מתגדל מתוך שמחה של תורה. יצה"ר כו'. ואם אמרת שע"י השמחה שיש לו מהלימוד נקרא שלא לשמה או עכ"פ לשמה ושלא לשמה. הרי שמחה זו עוד מגרע כח המצוה ומכהה אורה ואיך יגדל מזה יצה"ט. וכיון שיצה"ט מתגדל מזה בודאי זה הוא עיקר המצוה. ומודינא דהלומד לא לשם מצות הלימוד רק מחמת שיש לו תענוג בלימודו הרי זה נקרא לימוד שלא לשמה כהא דאוכל מצה שלא לשם מצוה רק לשם תענוג אכילה וכהא אמרו לעולם יעסוק אדם כו' שלא לשמה שמתוך כו'. אבל הלומד לשם מצוה ומתענג בלימודו הרי זה לימוד לשמה וכולו קודש כי גם התענוג מצוה:

עמוד מס 6 אגלי טל <מהדורה חדשה> בורנשטיין, אברהם בן זאב נחום הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

אשר בחר בנו

ויכוין בברכתו על מעמד הר סיני אשר בחר בנו מכל
העמים וקרבנו לפני הר סיני והשמיענו דבריו מתוך האש
ונתן לנו את תורתו הקדושה שהיא בית חיינו כלי חמדתו
שהיה משתעשע בה בכל יום.

ותיקנו בה שלשה ברכות,

מה שלא מצינו כן בשאר מצוות, כנגד שלשה ענינים שיש בה. האחד: ברכת המצוות, כשאר מצוות התורה שתיקנו ברכה לפניה. השני: ברכת הנהנין, על הנאת נעימות עריבות טעם עסק התורה ושמירת מצוותיה. והשלישית: השבח וההודאה להשי"ת שנתן לנו כלי חמדתו שאדם אוכל מפירותיה בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא.

ברכת אהבת עולם פוטרת ברכת התורה, אם למד מיד בלי הפסק.

שולחן ערוך

שכבר נפטר באהבה רבה - שיש בה מעין ברכת התורה, ותן בלבנו ללמוד
וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך ותלמדם חקי
רצונך.

וא"ת מאי שנא מסוכה

שצריך לברך על כל סעודה וסעודה לישב בסוכה?

וי"ל דשאני תורה שאינו מייאש דעתו דכל שעה אדם מחוייב
ללמוד דכתיב והגית בו יומם ולילה והוי כמו יושב כל היום בלא
הפסק.

אה שראינו היום

- שלוש (או 2) ברכות שמכוונות את לבנו אל החיבור לתורה ולה'.
- פותחים בהבנה שעצם הלימוד הוא הקשר, ולא ההבנה. "אהבה שאינה תלויה בדבר"
- אהבה שיש בה ערבות מיוחדת. שמשפיעה לדורות הבאים.
- עומדים שוב לפני הר סיני ומקבלים בכל יום מחדש את התורה. "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים". ואשר בחר בנו – ומתוך כך נתן לנו את התורה. זאת הגישה. שטמונה גם בכל אהבת עולם בק"ש.
- הקשר הזה הוא תמידי, ואנו מחדשים את החיבור אליו מידי יום.

-לקחת לבוקר-

כי בנסיעתי לדרך דעתי עליה ובישיבתי בחנות דעתי עליה
אפילו בשעת משא ומתן דעתי עליה על התורה הקדושה דעתי עליה
אהרון רזאל

... שאף שבלתי ספק שבעת נסיעתי נשכח ממני הרבה אבל היא היה רק בגדר אשיב אין
עמדי אבל אחר יישוב דעת ברוך ה' הוחזר לי אבידתי. ויעידו עלי הסוחרים שאפילו
בעת נסיעתי בלייפציג לא מנעתי ליקח עמי גמרא ומקרא ומשנה ואפילו בשעת יריד
כמעט שלמדתי בכל יום דף וחצי גמרא חוץ משניות וחיי ראשי שאין אני כותב זאת
להתגאות ולהתפאר כי מה אני ומה חיי ואם רבי יוחנן בן זכאי אמר אם למדת תורה
הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת וכל שכן אם ילמוד מעט דמעט אשר כל
אחד מחויב בזה, וכי יש התפארות שמניח תפילין בכל יום כך החיוב ללמוד בכל יום
כדכתיב ובלכתך בדרך ואני כותב זה רק לידע ולהודיע .. ואולי ממני ילמדו בני ויוצאי
חלצי אם אפילו אחד מאלף ויהיה לי לזכות קצת

הקדמת החכמת אדם